

E 9004795
608
939

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Lest izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri popoldne.

Nežankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za **vse druge de-**
žele i. **Ameriko** K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglase (inserate)** se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 2.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 4. januarja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Kaj potem?

Kako sodi štajerski dež. odbor o finančnem položaju naše dežele.

Skupni primanjkljaj v proračunu štajerske dežele za l. 1910 znaša štiri milijone kron. En milijon pri izvanrednih izdatkih se hoče pokriti potom nezaloženega dolga. Ostanejo torej nepokriti še 3 milijoni kron. Ako bi se ne zvišala dež. doklada na pivo in bi se morali celi trije milijoni pokriti samo z zvišanjem deželni doklad na direktne davke, bi se morale te zvišati za 18%. Pridejo tu v poštev vsi davki, tudi rentni, pridobinski, hišno najemninski in mezdni davek. ne torej samo davek na zemljišča. Kaj se to pravi, bode vsakemu čitatelju jasno: podražila se ne bodo v mestih in trgih samo živila, temveč tudi stanovanja, kajti hišni posestnik hoče samo na ta način priti na svoje stroške pri današnjem zamotanem davčnem sistemu, da vsako novo davčno obremenjenje v dvojni meri prevale na svoje stranke. Ako že zadeva nameravano zvišanje deželne doklade na pivo toliko hrupa, bi se vzdignil pri imenovanem zvišanju deželni doklad vihar. Zato o njem ne more biti niti govora.

Ako bi se pa ne zvišala doklada na pivo in tudi ne splošne deželne doklade, potem bi se moralo najti novih dohodkov, novih davkov za pokritje primanjkljaja. Pa tudi tu so težave ogromne. Mimogrede se je mislilo na to, da bi osnovala dežela kako podjetje spekulativne narave, n. pr. kako veliko banko, ki bi se pečala z vsemi bančnimi posli in z dajanjem hipotekarnega kredita. Pa tu se je treba ozirati na že obstoječe banke, hranilnice in druge denarne zavode, kateri imajo itak že konkurence dovolj, neglede na to, da so dežele drugod s spekulativnimi podjetji zelo malo pridobile, ako ne celo izgubile. Jedno rešilno sredstvo bi bilo zažbiti nove doklade na državni osebno dohodninski davek. Toda tega se brani država že od nekdanj. Mesta v Nemčiji žive več-

noma od doklad na osebno dohodninski davek. Naša vlada pa se boji za „davčno moralo“ in načelno take doklade odklanja. Obnašanje naše države napram mestom in deželam je sploh uganka: nalaga jim nova bremena, a jim zapira vire dohodkov.

Dežela je sedaj v zelo kritični situaciji. Direktni deželni davki so izključeni, zvišanje obstoječih doklad je in bode vedno težavnejše, uvedba novih doklad je izključena. Pa — primanjkljaj mora biti pokrit. Jedno sredstvo seveda imamo: črtanje v proračunu. Pa to je težka stvar. Prebivalstvo bi se gotovo uprlo temu, da bi se črtale postavke za železnice, regulacije, ceste, šolstvo in zdravstvo. Brez dvoma — v našem proračunu bi se dala prihraniti marsikatera krona — a napram 4 milijonom bi bila to le majhna svotica. Pa tudi z nezaloženimi dolgovi se ne bode moglo dolgo več gospodariti — ako noče dežela spravljati svojega kredita v nevarnost. Tu naj bode kdo še deželni finančni minister! Ne moreš varčevati, ne moreš upeljati novih davkov in doklad, nimaš kredita — a velikanski deficit s tendenco naraščanja. No — enkrat se še bode odpomagalo. Malo doklad in malo pumpa — pa bode. Pa kaj potem, kaj po l. 1910?

Prihodnjič povemo svojim čitateljem, kako si misli dalje po izvajanjih „Mont. Zeit“ g. dež. odbornik Link finančno bodočnost štaj. dežele. Takrat si bomo tudi dovolili nekoliko kritike.

Boj za deželno doklado na pivo.

Kdor je čital v novoletni številki „Nar. Dn.“ dr. Kukovec govor o okvirnem zakonu glede deželne doklade na pivo in čital potem napade na njega v „Straži“ in „Slovenec“, ta se je moral prijeti za glavo, ako je še bil vtoliko optimist, da je verjel v vsaj malo mero politične poštenosti pri naši duhovniški zvezi in njenih vodilnih „politikih“. Dr. Kukovec je povedal v deželnem zboru

jasno in glasno, da ne gre že z narodnopolitičnega stališča, da bi Slovenci sedaj pomagali dež. odboru iz zagate, v katero je sam po svoji lahkomisljenosti in malopridnosti zagazil. Kakor nismo hoteli biti odgovorni za deželni deficit, tako bi ne smeli prevzeti nikjer odgovornosti za nove davke v pokritje tega deficita. Kot majhno zanimivost omenimo tu, da se klerikalci niso še nikjer niti najmanj razburjali zaradi škandaloznega prekoračenja proračuna pri stavbi deželne bolnišnice v Stiftingthalu. Ali je tu iskati kakega skrivnega sočutja in bojazni za enega svojih vodij? Ali se odtod spletajo tako skrivne in fine vezi do simpatij s celim dež. odborom? Sočutje je sicer lepa kršč. čednost, a če se klerikalci drugod ne razburjajo vsled prestopkov proti kršč. zapovedim, jim tudi tu ne bi trebalo imeti tanke vesti. Toda idimo dalje. Dr. Kukovec je odločno povedal, da nasprotuje deželni dokladi na pivo, ker nasprotuje vsakemu obdačenju poljedelskih pridelkov; strokovnjaki v hmeljarstvu so pa izrazili svoje mnenje, da bode zvišanje dež. doklade škodovalo hmeljarstvu, moral se je torej toliko bolj izreči proti njemu. Nastane vprašanje: kdo razume več o hmeljarstvu, posl. Roblek ali dr. Korošec, ki še danes ne ve, koliko hmelja se pridelava v Sav. dolini in nima niti pojma o stanju hmeljske kupčije. Ali razume morda Cenčič več o tem ko savinski hmeljarji? Ali dr. Benkovič, ki do prihoda v Celje in do svojih znamenitih potovanj posavinjskih oštarijah še hmeljeve nikoli videl ni? Zdi se nam celo, da je smatral hmelj za trto, ker je trdil, da so hmeljarji tudi vinorejci. Pravoreku savinjskih hmeljarjev in veščakov bi setoraj moral ukloniti Benkovič in Terglav ne pa zapovedim dr. Korošca, ki se na hmelj toliko razume kot krava na sv. pismo. Zato so jima pa tudi hmeljarji povedali svoje mnenje. — Pa neglede tega: pivo je po Savinski dolini mnogo kje že prava ljudska pijača; če

se zvišajo doklade, se ne bode podražilo za 2, temveč za 4 ali celo za 8 v. Trditev dr. Benkoviča, da bodo pivovarji na kako višje povelje (!) ta davek sami nosili in da ne bodo hoteli imeti dobička, posebno ker bode konzum nedvomno padel, je skrajno naivna. Ljudje bodo pili — ne morda vina, ki je predrago — temveč žganje.

Dr. Kukovec je konečno tudi naglašal, da bode glasoval že iz zgoraj omenjenih razlogov **proti vsakemu zvišanju deželni doklad**, torej proti zvišanju doklad na zemljišča, hiše itd. Ako klerikalci sedaj trde, da smo naprednjaki za dež. doklade 20%, je to čisto navadna in grda laž. Račun kaže da bi se zvišale doklade, ako bi že došlo do tega in bi se za odpad dež. doklade na pivo ne našel noben drug izhod, zaradi piva kvečjemu za 4—5%, nikoli pa na 15 ali 20!

Povrh tega bi to zvišanje doklad v prvi vrsti zadelo mestne hišne posestnike, ker se na deželi plačuje od poslopij veliko manjši hišno - razredni davek. Zakaj klerikalci mislijo baš Savinsko dolino obsoditi v to, da bi bila poleg pivovarjev baš ona najtežje zadeta pri pokritju deželne proračuna, je človeku neumljivo.

Komično je, kako se klerikalci love sedaj za obrtniki. Na eni strani pridigajo pogin krčmarjem, ki so mnogo kje njihovi najzvestejši in najvplivnejši priganjanci, na drugi pa jih hujskajo proti — nam!

Opomnimo, da ako bi hoteli biti hudobni in bi vrnili s pasjim bičem znamenit politikom duhovniške zveze vse osebne napade, ki jih vale sedaj kar en masze na dr. Kukovca, bi jih vprašali, kaj so pa delali doslej klerikalni poslanci z g. dež. odbornikom Robičem v Gradcu? Stiftingthal ni od večera, istotako tudi deficit ne. Ali ni bilo bolje že poprej protestirati, ko se sedaj poniževati?

Darujte za Narodni sklad!

LISTEK.

Orlov in njegova žena.

Ruski spisal Maksim Gorki.
Preložil Fedor Gradišnik.
(Dalje.)

„Sam Bog ve, kaj je s teboj“, je rekla Matrona in globoko vzdihnila. Saj živiš vendar čisto dobro tukaj, čeravno je dosti dela. Zdravniki te imajo vsi radi, in ti se držiš dobro . . . kaj ti pa manjka pravzaprav, povej? Prenemiren si pač . . .“

„Tako je — prenemiren sem! . . . Tako sem danes vso noč razmišljal o tem, kar je rekel zadnjič Peter Ivanovič, da so namreč vsi ljudje jednaki. No — ali jaz nisem človek kakor vsi drugi? In vendar je na primer ta-le doktor Vaščenko boljši od mene, in tudi Peter Ivanovič je boljši, in mnogo drugih . . . Torej mi vendar niso jednaki . . . to čutim sam, da jim nisem

kos . . . Ozdravili so Miška Usova in vesele se tega . . . jaz pa tega ne morem razumeti. Sploh — čemu se je treba veseliti nad tem, da je kak človek zdrav? Življenje je čisto hujše, kakor vsi krči kolere, če se natančno premisli. Oni vedo to ravno tako dobro kakor jaz — in vendar se vesele . . . Tudi jaz bi rad občutil takšno veselje kot oni, a ni mi mogoče . . . Kajti, kakor rečeno, jaz ne vidim nobenega vzroka za veselje . . .“

„Usmiljenje imajo pač z ljudmi“, je rekla Matrona — in kakšno usmiljenje! Pri nas je ravnotako . . . Če se kakemu bolniku boljša — moj Bog, kako se potem gnetejo okrog njega! In če odpuste revnega človeka, kako mu pomagajo z nasveti in dejanji, dajo mu denarja in zdravila . . . Pri takih prizorih sem često ginjena do solz . . . Dobri ljudje so pač in usmiljeni!“

„Solze, praviš . . . in jaz se morem samo čuditi, družega nič.“

Skomizgnil je z rameni in si drgnil glavo ter skeptično zrl na Matrono. Postala je naenkrat tako zgovorna in skušala mu je z verno dokazovati, da ljudje tudi zaslužijo usmiljenje. Nagnila se je k njemu, zrla mu nežno v obraz in govorila mu dolgo, dolgo o ljudeh, o težkem bremenu življenja, in tako dalje. On pa jo je le gledal in si mislil: „Glejte vendar, kako zna govoriti! Odkod ima neki te besede?“

„Ti sam si dobronarčen človek“, je dejala. „Zadavil bi kolero, praviš, ko bi se te hotela lotiti. Čemu hočeš to? Koga pač nadleguje — tebe ali ostale ljudi? Nasprotno, ali se ti ne godi boljše, odkar jo imamo tukaj v mestu?“

Orlov se je naenkrat glasno zakrohotal.

„V resnici, to je pravilno! Resnično se mi godi bolje, odkar je ona tu! Vrag me vzemi! Okrog in okrog umirajo ljudje kakor muhe, in jaz se počutim pri tem vedno boljše . . .“

Haha . . . tako se godi v tem življenju! Človek bi znorel!“

S krohoto se je dvignil ter se podal v službo. Korakajoč po koridorju, mu je prišlo naenkrat na misel, da je pravzaprav škoda, da ni nikdo slišal Matroninega pametnega govorjenja.

„Kako spretno se je v vsem tem izrazila! Samo ženska je, a govori čisto razumno!“

V veselem razpoloženju je stopil v svoj oddelek, od koder mu je že donelo naproti vzdihovanje in stokanje bolnikov.

(Dalje prih.)

William Ewart Gladstone.

(V spomin stoletnice njegovega rojstva spisal L. Furlani.) Dalje.

William Ewart Gladstone je bil rojen dne 29. decembra 1809. v Liverpoolu. Rodbina Gladstoneov je stara ter se da zasledovati daleč nazaj do 13. stoletja. Ko je dovršil svoje vse-

Nujni predlog

poslanca dr. K u k o v c a zaradi pomoči krajema Gregovci in Bračnavas z oziorom na škodo poplavljanja Sotle.

Kakor znano napravi ob štajersko-hrvaški meji Sotla, vsled nepravilnosti struge pri vsaki povodnji v sosednjih krajih večjo ali manjšo škodo. Ob priliki poplavljenja 20. decembra 1909 ste pa bili soseski Bračnavas in Gregovci, ki spadata k politični občini Bizeljski, izvanredno hudo oškodovani. Posebno v Bračnavasi, ki leži tik ob Sotli, je povodenj napravila 40 m dolgo in 10 m široko brezno in je stem nastala velika nevarnost za kraj, kajti zemlja se čim dalje bolj udara in so plazovi prišli že blizu poslopij, ki bi prihodnjič utegnili sama škodo trpeti. Ker bi prebivalci prav radi brezplačno opravili potrebna dela, bi bilo treba le podpore kakih 1000 K za nabavo gradiva in bi se s tem odvrnila nevarnost za celo sosesko.

V soseski Gregovci je povodenj 20. decembra odnesla 4 orale zemlje in je vas popolnoma podkopana. Bližnje hiše soseske Gregovci, ki štejejo 31 hiš, so pri prihodnji povodnji v veliki nevarnosti, da jih povodenj oškoduje. Zemlja se je udrla v dolžini 780 m in 60 m na široko.

Tudi tu bi ljudje radi brezplačno delali, toda stroški bi znašali vendar še 3000 K, česar pa prebivalstvo, ki je ubogo, ne zmore.

Zato stavim predlog, naj visoki deželni zbor sklene, da se deželnemu odboru naroči, naj takoj uvede poizvedbe o škodi zadnje povodnji v Bračni vasi in Gregovcih, za pokritje stroškov najnujnejših naprav naj se pa dovoli podpora 4000 K iz deželnih sredstev.

V Gradcu, 28. dec. 1909.

Dr. V. Kukovec, dr. Jankovič.

Politična kronika.

o Prof. Masaryk o položaju. V novoletni številki praškega „Časa“ pravi dr. posl. Masaryk o položaju sledeče: Bil sem od vsega začetka nasprotnik obstrukcije in sem zato glasoval za antiobstrukcionistični izjemni zakon. Ne mislim obstrukcije sploh temveč le to, ki je pravkar minila. Dežela in država rabita delazmožen in delujoč državni zbor. Pooblastilni zakon, soc. zavarovanje in še druge stvari opravičujejo izjemni zakon glede obstrukcije. Pod delavnostjo drž. zbora pa si ne mislim samega glasovanja temveč parlament, ki pozna potrebe dežele in države ter pospešnje kulturen razvoj narodov s svojo kontrolo vlade in na lastno inicijativo. Rabimo stvaren, izobražen državni zbor. Demokracija pomenja napredek in izobrazbo. To zadeva nas Čehe, nas prav posebno in

v prvi vrsti. Mi bomo uveljavili svoje pravice na Dunaju in v državi samo z naprednim in kulturnim delom. Mi bomo uveljavili te svoje pravice ne samo z delom poslancev, temveč s prosvetnim delovanjem med najširšimi sloji prebivalstva. Naša delegacija na Dunaju mora biti le člen velikega, v celem narodu organiziranega kulturnega dela. Kdo more trditi, da spoprijemamo to zahtevo? Razmerje političnih strank in njihovo postopanje ni nikakor tako kakor bi moralo biti. Kolikor se tiče naprednih strank, kedaj pride do napredne koncentracije, koalicije ali kakorkoli se bode že imenovala nova politična tvorba? Ali naj s prstom pokažem na klerikalizacijo oficijelne Morave in na grozečo neednost in nepripravljenost naprednih strank? Pa tudi za delo na zunaj rabimo organizacije in skupnega dela. Evropski razvoj nas sili k temu, da delamo praktično in ako le možno tudi gospodarsko politiko. Praktična slovenska politika pa zahteva praktično politiko proti Nemcem. Ti so nam geografično in gospodarsko najbližji — zato bomo morali misliti na sporazum z njimi. Ta sporazum je naša najbližja in največja naloga! — Mnogokaj iz tega Masarykovega članka bi se dalo prestaviti na — Slovensko. — Kar se tiče končno sporazuma z Nemci, govori Masaryk seveda s češkega stališča, ki je napram nemškemu nasilju trdnjeje ko naše. Pa naše mnenje je, da bomo tudi Slovenci morali začeti o tej točki premišljevat.

Drobne politične novice.

Nemiri v Carigradu. „Berl. Tagebl.“ poroča, da so razširjene po Carigradu vesti o bojih med kršč. in mohamedanskimi vojaki v skutarskih vojašnicah. Vlada razlaga zadevo tako, da se je razdelilo med vojake pri nekaterih bataljonih kroglice, ker so bili po Carigradu nalepljeni plakati, ki so zahtevali sultanov odstop. Vojaki so na to po noči za zabavo (!) streljali z ostrimi naboji. Toliko je gotovo, da je mohamedansko prebivalstvo zelo nezadovoljno vsled vstopa kristjanov v armado in da je nezadovoljno tudi vsled tega, ker se zopet širi splošna korupcija kakor je bila poprej.

Svezo srednje- in južno-ameriških ljudovlad hoče predlagati država Čile v Južni Ameriki.

Nižjeavstrijski deželni zbor je imel včeraj sejo, o kateri je vložil poslanec Hraba s tt. predlog za ustanovitev posebne kontrole, ki bi nadzorovala gospodarstvo deželnega odbora. (Bi tudi na Štajerskem ne škodovalo. Op. ur.) — Nemškonacionalni nižjeavstr. dež. poslanci znova vložijo predlog, da se mora nemščina določiti kot

zakoniti učni jezik na vseh javnih ljudskih in meščanskih šolah na Nižjem Avstrijskem.

Proces v Šabcu na Srbskem proti Alojziju Mesarju, njegovi ljubici in 2 posestnikoma se je končal z oprostjenjem vseh obtožencev.

Interesne sfere v Macedoniji. Minister Milovanović je naznanil v proračunskem odseku srbske skupštine, da opusti Srbija z Novim letom svoje šole v solunskem vilajetu. Govori se, da ste se Srbija in Bulgarija dogovorili glede svojih interesnih sfer v Macedoniji.

Sklicani so deželni zbori in sicer gališki dne 11. jan., dalmatinski in koroški pa 17. jan.

Lukacsev neuspeh. V Budimpešti krožijo sedaj različne verzije o mogoči rešitvi ogrske krize: nekateri mislijo, da pride celo še do Wekerlovega prehodnega ministerstva, drugi zopet pravijo, da bode Lukacs vendar poskusil sestaviti kabinet, s katerim bi dosegel podaljšanje bančnega privilegija za dve leti in uvedbo spl. in enake volilne pravice. Ako to ne bi šlo, bi pa Lukacs sedanji državni zbor razpustil.

Dnevna kronika.

v Corrigendum. V včerajšnji notici „Madžarski pamflet na Hrvate in Srbe“ se ima v zadnji vrsti namesto „slabe avtonomne šole“ glasiti „srbske avtonomne šole“.

v Dr. Hermenegild Jireček, znani češki učenjak, osobito znan po svojih zgodovinskih delih, član češke akademije in dopisujoči član jugoslovanske akademije v Zagrebu, je 30. m. m. umrl. Rojen je bil 13. febr. 1827.

v Kardinalu dr. Gruschi na Dunaju je cesar podelil red Sv. Štefana.

o Umrl je 30. dec. ponoči v Meranu Adalbert pl. Lanna, član avstr. gosposke zbornice.

o Madžari v Bosni. Podružnica avstro-ogrsk. banke v Sarajevu si je izvolila za svoje cenzorje 3 momamedance, 2 Srba, 2 žida, 4 Madžare in 1 Avstrijca. Ali ni to očitno protežiranje Madžarov v Bosni?

z Seotus Viator (R. W. Seton-Natson), slavnj angleški publicist, ki se je o priliki zagrebškega in dunajskega izkazal kot poseben prijatelj Jugoslovancov, pride v kratkem v Split, kjer ostane celo zimo. Učil se bode hrvaški jezik.

z Na Sušaku se otvori pričetkom šolskega leta 1910/11 višja trgovska šola.

Štajerske novice.

z Jugoslov. minister. „Obzor“ poroča minulo soboto iz Dunaja: Danes se more že z veliko sigurnostjo trditi, da je skorajšnje imenovanje jugoslov. ministra že gotova stvar. Do tega bo

došlo že pri sedanji preosnovi Bie-nertbovega ministerstva, ako bode do tedaj to vprašanje rešeno tudi z osebne strani. Kandidatura dr. Šusteršiča je izključena, ker baje on noče, da bi se mu očitalo, da je delal zase, navzlic temu, da je srečna rešitev tega vprašanja po velikem delu njegova osebna zasluga. Zaradi tega so se začeli dogovori z dr. Laginjo in Povšetom. Laginja je kandiduro iz političnih ozirov odklonil, ker noče, da bi mu bile vezane roke v političnem oziru, Povše pa je resen kandidat za drugo ministersko mesto v bodočem rekonstruiranem kabinetu. V ostalem stoje vsi (?) slovenski kandidati na stališču, da pripada v tem vprašanju prvenstvo Hrvatom kot večji skupini v klubu in je v toliko že gotovo, da se postavi za kandidata dr. Ivčević. V „Obzorovem“ poročilu je nekoliko netočnosti. Prvič morejo dobiti Jugoslovani v najugodnejšem slučaju le jeden portfelj in se bije pravkar med nami neki notranji boj, ali naj bode ta portfelj resorni ali pa naj dobimo stalno krajansko ministerstvo. Nadalje bi moralo biti „Obzoru“ znano, da stoje slovenski klerikalci odločno na stališču, da mora biti vzet bodoči jugoslovanski minister iz njihove srede. Konečno pa tudi odkrito povemo, da bode Ivčevićeva kandidatura težko našla na slov. jugu toliko simpatij kakor bi jih bilo z ozirom na važnost stvari želeli.

d Sodna imenovanja. Svetnik graškega višjega sodišča Maksimilijan Morocutti je imenovan za dvornega svetnika in podpredsednika graškega deželnega sodišča. Svetnik graškega višjega deželnega sodišča je postal podpredsednik ljubenskega okrožnega sodišča Albin Scharnagl, deželnosodni svetnik Kvirin baron Daual de Dom-pieri je imenovan za podpredsednika ljubenskega okrožnega sodišča. Višji deželnosodni svetnik Karel Winkler je premeščen k celovškemu deželnemu sodišču, deželnosodni svetnik graškega deželnega sodišča dr. Karel Pražak je imenovan za višjega deželno-sodnega svetnika. Svetnik graškega višjega deželnega sodišča dr. Alojzij Feldner je postal dvorni svetnik; višji deželno-sodni svetniki so postali deželno-sodni svetniki dr. Jožef Hauffen v Ljubljani, Frančišek Garzarolli pl. Thurnlack v Celju, Adolf Stollowsky v Ljubnu, dr. Gustav Smolej v Celju, Hans baron Falke pl. Lillenstein v Celovcu, Ivan Kavčnik v Ljubljani, Adalbert Kotzian v Celju in Ivan Praseh v Gradcu. Prvi dr. pravdnik je postal dr. pravdnik Viktor Verderber v Mariboru, graški višji sodni svetnik Julij Wall je postal naslovni dvorni svetnik, naslovni višji deželno-sodni svetnik pa dr. Viktor Höffinger v Ljubnu. Iz Celovca v Gradec je premeščen deželno-sodni

učiliške študije, je nastopil 1833. leta kot konservativni kandidat pri novorazpisanih volitvah v parlament in sicer za okraj Newark, v katerem je imel vojvoda Newcastlski (Duke of Newcastle) kot največji in skoro edini zemljiški posestnik tudi odločilni vpliv na izvolitev poslanca. Volilo se je sicer po novem volilnem redu, kateri je prinesel tudi meščanstvu nekoliko politične moči, toda odločilni mož v okraju je ostal prej ko slej še vedno vojvoda in 24 letni Gladstone je bil izvoljen v prvi vrsti po njegovi volji.

Svojo politično kariero je začel Gladstone kot Tory ali konsevativec. Bil je žive, sprejemljive narave, bister opazovalec ljudij in razmer in neumoren v svojih študijah. Njegova delavna moč je bila naravnost fenomenalna. Iz prirojene ma izredne pravičnosti je izvirala njegova nentešljiva želja po socialnih in političnih reformah v prilog

slabim, zatiranim in izkoriščanim. Da takemu značaju ni bilo sojeno ostati do konca svojih dnij v konservativni stranki, v kateri je kot mladenič s pristnim prepričanjem začel svoje javno delovanje, je jasno. Gladstone je rastel od dne do dne in je prerastel ozke meje, ki jih je stavil Toryzem njegovi politični delavnosti. Sicer sem pa že prej rekel, da mu je bila lastna vest in ne morda strankarske ali osebne koristi in ambicije merodajna za smer njegove politike.

V dokaz njegove neprimerne vestnosti navajam dejstvo, da je Gladstone odložil mesto trgovskega ministra, ko je ministerski predsednik Peel sklenil leta 1845. ugoditi dolgoletni zahtevi Ircev ter vseučilišče v Dublinu tako preustrojiti, da bodo mogli tudi katoliški bogoslovci v posebnem kolegiju te visoke šole študirati. Gladstone ni bil v principu nasprotnik temu Peel-

vemu predlogu, ker ga pa ni bil še tako natančno proučil, da bi bil mogel s popolno zanesljivostjo reči, da mu je mogoče glasovati zanj ne da bi vsled tega prišel s svojo vestjo v nasprotje, je rajše odložil portfelj. Vse je zmajevalo z glavo nad to nečuvstvo in v politiki še nevideno občutljivostjo vesti. Prijatelji so mu celo dejali, da si s tem pokvari vso nadaljno politično karijero, češ, da si vsled te „pretiranosti“ ne bo mogel nikdo zanesti nanj, da ga naenkrat in v najhujši zadregi iz kakega subtilnega vprašanja vesti ne pusti na cedilu — toda Gladstone se za vse te pomisleke in ugovore ni brigal, ravnal je po svoji vesti brez obzira na svojo politično bodočnost.

Istega leta je bila na Irskem ona znana grozna lakota, ki je zahtevala toliko človeških žrtev. Tu je naenkrat Gladstone sprevidel, kako krivična je carina na žito in živila širokih mas.

Peel, ki je bil za odpravo carine na žito, je ponudil Gladstoneu portfelj za kolonije, ki je postal baš vakanten ker je vedel, da mu bode njegova izredna znanost, zgovornost in ugled, ki ga uživa v parlamentu v tem težkem boju proti mogočnim protekcionistom, kar največ koristila. Gladstone je sprejel, moral se je pa kot minister podvreči novi volitvi. Z obzirom na to, da je bil v njegovem volilnem okraju, v Newarku, vojvoda newcastlski še vedno odločilna oseba in da je ta odločilni mož bil zagrizen protekcionist, ni Gladstone v tem okraju več kandidiral in ker ni bilo nobene druge kandidature odprte, je moral do prihodnjih splošnih volitev pustiti parlamentarno delovanje. Peel in Bright sta pa bila prisiljena sama dobojevati boj za odpravo carine na žito.

Dalje prihodnjič.

svetnik Karol vitez pl. Bischoff, deželno sodni svetnik v Celovcu je postal celovski okrajni sodnik Alfonz pl. De-dović.

Poročali smo pred nekaterimi tedni v „Nar. Dnevniku“, da se namerava v okrožju graškega nadsodišča zboljšati avanzma tudi v višjih razredih in sicer za 20 uradnikov. To se je tudi zgodilo — a kako! Imenovan je 1 edini Slovenec, a to v okrožju nadsodišča, ki je po večini slovensko! Da navedemo samo en primer. Da so v Celju napredovali 3 veliko mlajši Nemci in se je preteriralo tit. nadsvetnika Gregorina, to ni več slučaj, to je sistem krivice in brezprimerne samovoljnosti: škandal, kakor ga že dolgo časa nismo doživeli. Ako pogledamo Slovenci ta imenovanja, potem še le prav jasno čutimo železno pest Bienertovo in Hohenburgerjevo. Ako je naša delegacija v drž. zboru za kaj — pa čemu ponavljati stereotipne fraze? Saj mi ne rabimo kakor kaže ta slučaj, ministra krajana — in saj tudi ne zabimo za skrajno silo najostrejšega parlamentarnega orožja, trdi večina slov. državnoz. delegacije, ki je obdržala Bienertova in Hohenburgerja na krmilu in pri vladi. Pomagala nam bode — Slovanska jednota, pa še le takrat, ko ne bode nobenega slov. sodnega uradnika več. Ta imenovanja so najlepša ilustracija božičnih spevov na „slovansko zmago.“ Če se damo sami teptati — čemu bi nam tudi kdo prizanašal?

z Bahajo se s psovanjem. Včerajšnja „Str.“ se hvali, da so klerikalni poslanci dr. Kukovca v deželnem zboru zadnji četrtek zaradi njegove stvarne in mirne kritike njihovega stališča napram dokladi na pivo zmerjali. Prepustimo mirno sodbi slov. javnosti, če se bode ugled slov. kler. poslancev s tem zvišal, ako bodo morali za svoje postopanje dajati zadoščenje s svojim urednikom vred pred sodnijo.

d „Nivo slovenske politike“. Dr. Benkovič je na stvaren govor dež. posl. dr. Kukovca minuli četrtek v dež. zboru odgovoril v njegovi odsotnosti s strastnimi osebnimi napadi na dr. Kukovca. Govoril je tako, da so se celo Nemci škandalizirali in izražali svoje obžalovanje nad tem, da se tako sramoti dež. zbornica. Dr. Kukovec mu ni mogel drugega odgovoriti, kakor da se s pasjim bičem zaznamovanimi ljudmi ne prepira. In na to pisarijo mariborski listi, da mora vsak rodoljub obžalovati, kako ponižuje „liberalna“ stranka nivo slov. politike! Bisam teneatis, amici! Ljudje, ki trpe med seboj dr. Korošce, Roškarje, Cenčiče itd. itd. — naj bi predstavljali slovenski narod; vsi drugi pa, ki jih opišejo in orišejo tako kakor so, namreč navadni politični nepoštenjaki, ponižujejo nivo slovenske politike!

„Straža“ o dr. Kukovcu. „Straža“ se na eni strani trudi na življenje in smrt dokazati svojim ljudem, da dr. Kukovec nič ne pomeni v štaj. dež. zboru, na drugi pa upije, da je on že kar zvišal dež. doklade in mu posvečuje natančno polovico svojega prostora. Napadi na dr. Kukovca so ji važnejši ko vse drugo. To je najlepši dokaz lastne — lažljivosti.

z Iz Maribora. „Str.“ poročilo, da prispevajo nekateri mariborski gospodje po 10 ali 100 kron na mesec za „Narodni Dnevnik“, je navadna tendenciozna laž kakor vse druge o našem podjetju. „Str.“ kaže s tem, da se sme baje za vero tudi — lagati. „Narodni Dnevnik“ je klerikalcem strašen trn v peti — zato ga kot dobri moderni kristjani obrekujejo, kjer le morejo.

z Celjski Sokol ima danes zvečer ob 8. uri v „Sokolskem domu“ svoj redni letni občni zbor. Ker je na dnev-

nem redu tudi razgovor o sokolskem zletu v Celju, je želeli kar najštevilnejše udeležbe. Na zdar!

z Plesne vaje v „Sokolskem domu“ danes zvečer zaradi igre „Rokovnjači“ izostanejo ter se bodo iste v petek zvečer zopet nadaljevale. Ker se bode treba četvorke z vso energijo poprijeti in se prične prihodnji teden že s „Češko Besedo“, se prosi vse cenjene dame in gospode polnoštevilne udeležbe.

Rokovnjači. Ponovno opozarjamo zlasti izvencljsko občinstvo na to krasno narodno igro, ki se vprizori dne 6. januarja v celjskem Narodnem domu. Kdor je videl „Legijonarje“, gotovo ne bo zamudil te igre, v kateri se razvija daljna usoda Ferdinanda pl. Basaja. Vendar je treba poudariti, da „Rokovnjači“ niso le morda kako organično nadaljevanje „Legijonarjev“, ampak so povsem samostojno delo. Vsebino igre smo že priobčili; tudi je najširšim slojem znan krasni Jurčičev roman — dovolj jamstva, da bo večer Sv. treh kraljev res poln vžitka. Posebej opozarjamo na krasne pevske točke, katerih je ta igra bolj bogata, kakor „Legijonarji“. „Mladi vojaki“ so postali narodna pesem, „Oj zlata vinska kaplja ti“ se poje po celi slovenski domovini. Posebno lep je zbor rokovnjačev v črnem grabnu. Za godbo skrbi tudi tokrat naš znani salonski orkester pod vodstvom g. dr. Ipavica. — Mislimo, da lahko z gotovostjo pričakujemo res lepe vdeležbe.

d Vstopnice za „Rokovnjače“ ima kakor vedno, v predprodaji trafika v Narodnem domu. Opozarjamo na to, da si vsakdo lahko vstopnico pravočasno oskrbi, ker smo videli pri „Legijonarjih“, da na večer predstave žal ni bilo več mogoče vsem vstreči.

d Silvestrov večer v celjski „Čitalnici“ se je obhajal letos na običajen način. Na vspeh so bile godbene točke, katere je izvajal naš salonski orkester z znano preciznostjo, za katero je žel obilo priznanja. Predstavljal se je tudi šaljiva enodejanka „Dva raztresenca“. Predvsem izvrsten je bil seveda gospod Rafko Salmič kot major, ki je nudil z izborna igro, neprekosno mimiko in srečno masko krasen tip svojeglavnega penzionista — raztresenca. Njemu vreden tovariš je bil stotnik g. Stibler. Prav dobro sta ugajali tudi ljubimski vlogi (gdč Melanija Sernečeva in g. dr. Lipold). Našim marljivim diletantom, ki so kljub drugemu delu in kljub vajam za „Rokovnjače“ še zadnji trenotek uprizorili to igro, čast in hvala! Tombola je nudila prav lepih dobitkov, s katerimi so bili oni, ki so imeli srečo, prav zadovoljni. Ob polnoči je kakor že 33 let, spregovoril gosp. dr. Josip Sernec novoletno zdravico celjskim Slovincem. Sledila je krasna od g. Benčana aranžirana alegorija, katero so predstavljale naše narodne gospodične. Po polnoči se je razvila prav animirana zabava, mladina pa se je zbrala v mali dvorani k plesu, ki je trajal do jutra. Omeniti pa moramo vendar, da smo pogrešali marsikatero narodno rodbino. Vemo, da ni nihče izostal s posebnim namenom, ne moremo se pa na drugi strani vzdržati opazke, da se nam ne zdi primerno na tak večer se zbirati v posebnih krogih in ogibati družabnih prireditvev v Narodnem domu.

z Naš podlistek. Jutri pričnemo s „Srčevim kraljem“, izvirno povestjo g. Novačana iz Slavonije, na kar svoje bralce vnaprej opozarjamo.

„Rokovnjači“ drugokrat v Ptuj. S sijajnim uspehom je ptujski „Sokol“ priredil dne 12. grudnia v ptujskem „Narodnem domu“ igrokaz „Rokovnjači“. Dasiravno je bila dvorana nabito polna, se vendar okoličanom vsled

slabega vremena in še slabše poti ni bilo mogoče udeležiti prireditve. Da se ugotovi vroči želji Ptujčanov, kateri hočejo igro še enkrat videti, in okoličanov, se vprizori igra dne 16. prosinca t. l. vdrugič.

Igra se prične takrat že ob pol 4. ter traja najdalje do 8. ure zvečer. S tem se hoče ugoditi okoličanom, da ne pridejo prekasno domov. Pozivljamo toraj vsakogar, da si ogleda 16. t. m. naše „Rokovnjače“, ki se gotovo lahko kosajo z najboljšimi igralci. Še tisti majhni nedostatki, na katere se je v Narodnem Dnevniku opozorilo, izostanejo v prihodnje, tako, da bode igra nudila duševni užitek prve vrste. Vse one, katerim še igra ni znana, opozarjamo na kratek podatek vsebine v Narodnem Dnevniku z dne 31. dec. l. l.

z Ptujski Sokol. Odbor „Ptujskega Sokola“ priredi vsaki mesec po en „jour fix“. Na dnevnem redu bodo različna predavanja poučne ter tudi druge točke poučne in zabavne vsebine. Predavale bodo moči iz domačih vrst, po potrebi pa se povabijo moči izven Ptuja. Skupne sestanke je odbor smatral za neobhodno potrebne, ker je le tem potom zbliževanje duhov in izobrazba posameznih članov mogoča. Prvi prijeteljski sestanek ali „jour fix“ se vrši dne 19. prosinca t. l. ob 8. uri zvečer v čitalniških prostorih. Vsi bb. sokoli se vabijo, da se sestankov polnoštevilno udeležijo. Odbor.

z Iz Ptuja. Ptujski pometachi so dobili lepo novoletno darilce — polhovke! Kako so vam možakarji veseli: tako lepih in toplih čepic še svoje življenje niso nosili. Mimogrede sem slišal dva obdarovanca modrovati: Oče Ornig so prišli proti svoji volji do prepričanja, da stoji mesto Ptuj na slovenskih tleh, ter je odvisno le od okoliških Slovencev. Da to tudi vsak tujec na prvi hip spozna, morajo imeti uslužbenci slovenske polhovke na glavi. — Slučaj Vošnjak (Hans pl. Woschnagg) je pred vsem svetom pokazal, da pristni Nemci v Gradcu ne marajo spodnještajerskih renegatov. Woschnagg je moral iti. Tudi Ornigu se je baje namignilo, da se pretaka po njegovih žilah slovenska kri in hudo mu zamerijo, da njegovi pradedje niso jedli želoda v teutoburških gozdovih. On jim je sicer hotel dokazati, da so njegov dedek privandrali s „culico“ na hrbtnu iz Norveškega. Temu pa so se v Gradcu rogali. Hudomušneži celo trde, da je Ornig poslal dr. Cooka na severni tečaj, da tamkaj preskrbi dokumente za Ornikovega dedeka. Z dr. Cookom pa se je Ornig opekel. Bolje bi bilo, da bi se Ornig obrnil za dokumente na Aehrenthala. Tukaj bi šlo, vsaj Friedjungov proces je to pokazal. — Kratkoterminalno, Ornig se boji za svoj stolec, vsled tega se je začel nagibati na slovensko stran. Podpirati hoče sedaj za enkrat slovensko industrijo (z naročevanjem polhovk) in da si naveže mestne uslužbenke, obdaril jih je s polhovkami. Od tod torej novoletno darilce župana Ornika!

z Umrl je v Ptuj trgovca Henrik Winkler, lastnik tvrdke V. Sirka nasl.

z Iz deželnega šolskega sveta. Imenovan je učitelj v Mozirju Karl Majer za nadučitelja v Podsredi. Definitiven je postal prov. učitelj Ivan Lah v Šmartinu na Poh.

z Knezoškof dr. A. B. Jeglič je poslal uredništvu „Slovenca“ pismo, v katerem obljublja, da bo „vedno prosil Boga, naj uredništvo razsvetljuje“. — Kolikokrat bi bilo to res prav potrebno! Upamo, da bodo škofove prošnje imele vsaj nekoliko uspeha.

z Visoka starost. V Artičah pri Brežicah je te dni umrl nekdanji množletni šolski ogleda Miha Slak v 94. letu svoje starosti.

z Zdrav kraj. Na Vidmu ob Savi je lani umrlo samo 34 oseb, medtem ko je bilo rojenih 64 otrok.

z Belo srno je ustrelil v Ščavnici v Slov. gor. na Božič kand. med. Fr. Steinfelser od Sv. Ane na Krembergu. Lovski blagor!

u Slovensko gledališče v Mariboru, Narooni dom. V nedeljo 9. prosinca 1910: Veleturnist. Burka v 3 dejanjih. — Spisala Kurt Kraz in Max Neal, poslovenil A. E. — Začetek točno ob pol 8 uri zvečer. Blagajna se odpre ob pol 7 uri. — Vstopnina: sedeži v dvorani od 1.—4. vrste 2 K; od 5.—9. vrste 1.50 K; od 10.—12. vrste 1 K; sedeži na galeriji 80 vin., stojišče v dvorani 60 vin., stojišče na galeriji 40 vin., dijaška in vojaška vstopnica 40 vin. — Predprodaja vstopnic v nedeljo 9. prosinca od 2.—3. ure popoldan v „Ljudski knjižnici“. Prihodnja predstava 23. prosinca t. l. „Zmešnjava na zmešnjavo“ burka v 5 dejanjih.

z Za župana v Mariboru je znova izvoljen dr. Schmiderer, za podžupana dr. Mally, v mestni svet Futter, Bernhard, Orosel in Pfrimer.

Kranjske novice.

o Iz davčne službe. C. kr. davčnim oficijalom pri c. kr. davkarji za mesto Ljubljano je imenovan g. Josip Tajnik.

Zvršilni odbor klerikalne stranke je imel včeraj v Ljubljani sejo. Razpravljalo se je o političnem položaju. Sklenili so se primerni koraki, „ki pa niso za javnost“.

v Cesarju so se zahvalili včeraj z posebno deputacijo ljubljanski Nemci za 20.000 K, ki jim jih je podaril za zgradbo nemškega gledališča.

v Vodnikovo kočjo na Velem Polju so — kakor poroča „Planinski Vestnik“ — prestavili tik ob novo pot, ki vodi od križišča pod Toscem po pobočjih Vernarja proti Triglavu. Poti z Bohinjske strani so se s tem za eno uro skrajšali; ker pa bi bila Vodnikova kočja vsled tega postala mrtva točka, jo je SPD prestavilo na ugodno ravnico, ki leži četrte ure nad Velim poljem.

Koroške novice.

u V Celovcu je gospodarstvo obč. sveta baš tako zanikarno in razsipno ter neekonomsko, kakor v našem Celju. Pravkar imajo hude viharje v obč. sejah. Samo kurzne izgube 10. milijonskega posojila znašajo 158.524 K. Zato županova stranka predlaga zvišanje raznih davkov. Vse kakor pri nas! —

u Velikovec—ključ do Spodnje Koroške. V „Freie Stimmen“ nekdo v dolgovoznem članku jadicuje, kako se okrog Velikovca vedno zgoščujejo slovenske vrste in da bo Velikovec kmalu nemški otok, ki se bo končno tudi moral udati slovenskemu navalu. „Usoda Spodnje Koroške bo odvisna od obstoja ali padca Velikovca“. — Torej vendar ne stojijo vse stavbe tako trdno?!

z Na Koroškem nekdanji in danes. L. 1860. so imeli Slovenci na Koroškem 15 šol s samoslovenskim učnim jezikom, danes nimajo nobene. Samoslovenska šola je bila takrat n. pr. tudi v Vetrinju pri Celovcu. Ko se je vetrinjski občinski odbor, od nekaterih zagrizencev uahujskan, proti temu pritožil na ministerstvo, je to pritožbo zavrnilo. — L. 1861. je voditelj koroških Nemcev v „Klagenfurter Zeitg.“ zapisal dobesedno: „Da morajo pri vsakem c. kr. uradu, ki ima opraviti s Slovenci, biti uradniki, ki so tega jezika zmožni, je zahteva, ki ji bo vsak pritrdil.“ Danes pa te zapro, če zah-

evaš vojni listek po slovensko. Za 80% slabše je danes za Slovence na Koroškem nego je bilo l. 1861., ko se je z oktoberskim diplomom zagotovilo narodom enakopravnost.

Primorske novice.

d V Gorici je umrl 91letni grof Karl Coronini Kronberg.

d Silno burjo so imeli 1. t. m. v Trstu. Ponosrečilo je več ljudi.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Ogrska kriza.

v Budimpešta, 4. jan. Lukacs je sprejel danes cesar v avdijenci, ki je trajala 5/4 ur. Vzel je njegovo poročilo na znanje, mu poveril sestavo kabineta in mu naročil, naj stavi v nekaterih dnevih svoje predloge. Popoldne se je Lukacs vrnil v Budimpešto nazaj.

v Budimpešta, 4. jan. Glasom jutranjih listov se glasi lista ministerskih kandidatov sledeče: Lukacs ministerski predsednik, trgovino Hieronimi, a latere Fejervary, deželno brambo Hofmann, notranje zadeve Jakopsy, ponk Berceviczy.

Novi tajni svetnik.

v Dunaj, 4. jan. Cesar je imenoval za tajne svetnike ministra Schreinerja Weisskirchnerja, Hochenburgerja, Ritta in dr. Dulemba.

Nova avstrijska bojna luka.

v Trst, 4. jan. Avstrijska vlada se resno ukvarja z mislijo gradnje 2. bojne luke in sicer v Šibeniku. S tem hoče izvršiti stari projekt, kateri je nastal že tedaj, ko je Avstrija zgubila Benetke.

Turško-bulgarska trgovinska pogodba.

v Sofija, 4. jan. Turčija je po poročilih iz Carigrada naenkrat odpovedala trgovinsko pogodbo z Bulgarijo in sicer z izgovorom, da je Bulgarija sedaj samostojna država, s katero je treba znova sklepati trgovinsko pogodbo. Bulgarija se že pripravlja k odporu in bode izjavila da je to čin nezaslišane samovoljnosti.

Aretacije v Petrogradu.

o Petrograd, 4. jan. Politična policija je zaprla te dni 1.136 oseb. — Mestni načelnik je ponudil 400 dijakom prosto vožnjo, da se le odpeljejo za časa pogreba velikega kneza Mihaela kam v katero drugo mesto.

Grški kraljevi principi.

o Atene, 4. jan. Vse živahno razpravlja o eventuelnem vstopu kraljevičev v armado. Sodi se, da bodo vstopili kot kraljevi pobočniki.

Česka društva v Nemčiji.

o Berolin, 4. jan. — O Božiču so imela tu vsa česka društva v Nemčiji konferenco svojih zastopnikov. Sklenjena resolucija pravi, da zasledujejo društva le izobraževalne in humanitarne namene ter da je iz njih izključena vsaka politika. Poravnala so se nasprotstva med narodnosocijalnimi in socijalističnimi delavskimi društvi v Berolinu ter se je sklenilo ustanoviti skupni delovni odbor za berolinska društva. Policija, ki je shod kontrolirala, je — z dolgim nosom odšla.

Cook v Monaccu.

o Kodanj, 4. jan. Cookovi znanci tukaj so dobili obvestilo, da biva Cook pod tujim imenom v Monaccu in obiskuje igrišče v Monte Carlu.

Po svetu.

a Zaprlj so v kopališču Lukas ramunskega žurnalista Oktaviana Goga iz Sibinja, ki ga je zasledovalo sodišče zaradi „ščuvanja“.

o Nova zveza držav v Ameriki? Iz New Yorka se poroča, da hoče država Chile doseči ustanovitev zveze vseh republik Srednje in Južne Amerike.

o Ponesrečeni zlet v zrak. Dne 2. t. m. se je vršil v Pragi ob ogromnem navalu občinstva (50—60.000 ljudi) poskus Gauberta, Wrightovega učenca, z Wrightovim aeroplanom se dvigniti v zrak. Aeroplan se je dvignil kakih 10 m in je letel v tej višini kak kilometer daleč. Naenkrat pa je izgubil smer in že je bila nevarnost, da pade baš na prostoru, ki je bil z občinstvom najbolj natlačen. Vendar se je Gaubertu posrečilo spraviti aeroplan še 100 m daleč, kjer je z višine 6 metrov padel na tla. Aeroplan je precej poškodovan. Gaubert izjavlja, da je motor odpovedal zaradi slabega oljnatega bencina.

d Jetični španski vojaki. Madridsko visokoškolsko dijaštvo se je obrnilo na kralja Alfonza s prošnjo, da da sezi dati posebno zdravilišče za vojake, ki se vračajo iz Melille, ker je med 20.000 vojaki najmanj 4.000 takih, ki so postali v Afriki jetični.

a Mlada ljubezen. 18 letni gimnazijec konvikta v Kalksburgu Schmidt je te dni v nekem hotelu izven Gloggnitza ustrelil svojo ljubico neko Ilseo pl. Stiassny, na to pa še sebe.

a Krvavo Silvestrovo so imeli v Berolinu. V Silvestrovi noči se je zvršilo 22 samomorov in pobojev.

a Strašen čin v blaznosti. V Bordeaux na Francoskem se je te dni zgodilo strašno hudodelstvo. Gospa Lafond, ki je že dolgo časa trpela na živcih in posebno na neuralgičnem glavobolu, je te dni, ko je bil mož odsoten, poklicala svojo 9 letno hčerko, jako lepo in razumno deklico, in ji dala čašo z neko tekočino, naj pije. Deklica je pokusila, a takoj vse izpljunila. Mati pa jo je prisilila, da je vse izpila, in v trenutku se je dekletce v bolečinah vilo na tleh. V tem trenutku je stopil v sobo mož. Dekletce ga roti, naj beži po zdravnika. Ko se vrnil, so bila vrata zaklenjena. S silo je je vdrl. Nudil se mu je grozen prizor. V krvi je ležala žena s prerezanimi vratom in žilami, poleg nje hčerka s prerezanimi žilami na rokah. Dete je bilo mrtvo, mati je še živeła. Ko se zdravnik sklonil k ženi, da bi jo pregledal, je segla ta po čaši, v kateri je bil vitrijol in mu vlila tekočino v obraz. Kmalu je na to tudi žena izdihnila. Mnenje je, da je storila čin v hipni blaznosti.

Narodni gospodar.

Trgovinska bilanca Avstro-Ogrske za leto 1909. izkazuje pasiv okroglo 400 milijonov kron. Po dozdajnih podatkih znašajo pasive 302'3 milj. kron, kar pomeni poslabšanje od l. 1908 za 1 milijon K. Značilno je, da je izvoz naših industrijskih izdelkov neznatno narasel (za 23 na 1160 milj. K), dočim je dovoz kmetijskih izdelkov narasel ogromno (214 milj. K proti l. 1908.)

o Hmeljsko provenienčno postavbo bodo uvedli na Elzaško-Lotrinskem. Hmeljarsko društvo za to deželo je na svojem obnem zboru sklenilo storiti vse korake, da se taka postava nvede. Celo državo bodo razdelili v 4 hmeljske okoliše.

Rnžiževnost in umetnost.

o Domovinska dežela Štajerska. — Učencem spodnještajerskih ljudskih šol v ponavljanje učne snovi iz domoznastva sestavi Josip Mešiček, nadučitelj v Sevnici. Z zemljevidnim obriskom. II. obširnejša izdaja. Ljubljana 1909. Založil izdajatelj. Natisnila učiteljska tiskarna. — To je naslov lični knjižici, ki je pravkar izšla v drugi pomnoženi izdaji, in bode našla gotovo še več prijateljev ko prva izdaja, ki je razmeroma v zelo kratkem času vsa pošla. Nova izdaja obsega tudi kratek pregled avstro-ogrskje monarhije, tako da odgovarja njena vsebina popolnoma učnemu načrtu iz domovinoslovja za 4. šolsko leto. Kakor že naslov pove, je knjižica namenjena učencem za domače ponavljanje. Cena 40 v. je tako nizka, da si knjižico nabavijo lahko tudi revnejši učenci. Takih knjižic živo pogrešamo tudi za druge šolske predmete. Priporočamo jo torej prav toplo vsem spodnještajerskim slov. šolam. K.

Društvene vesti.

a Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju se je za leto 1910 sledeče konstituiral: predsednik: abs. jur. Milko Hrašovec, podpredsednik: abs. jur. Karol Laznik, tajnik: cand. jur. Fran Kostanjevec, blagajnik: stud. jur. Fran Hrašovec, knjižničar: cand. jur. Mate Suhač, namestnik: cand. jur. Anton Kosi, preglednika: cand. jur. Vojteh Hočevnar in stud. jur. Albert Zavodnik.

z Bralno društvo „Edinost“ v Središču vabi vse svoje člane k rednemu občnemu zboru, kateri se vrši 6. jan. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih gostilne Horvat v Središču. Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev treh ndov za pregledovanje računov. 4. Volitev predsednika in šest odbornikov. 5. Pristop novih ndov. Določitev časnikov za leto 1910. 7. Slučajnosti in nasveti. Za gotovo in obilo udeležbo vabi odbor.

Tržne cene.

3. januarja.

Dunaj. Borza za poljedelske produkte. Poročila iz inozemstva niso poživila trga. Tendencia je bila mirna in je došlo le do male kupčije na temelju dosedanjih kurzo. Koruza je bila za 5 vin. dražja.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 148 do 150 v. mlade težke 156 do 157 vin., mlade, srednje 156 do 157 v. mlade, lahke 146—150 vin. zaloga 22.242 komadov. Prignano 92 komadov, odgnano 460. Ostalo torej 21.874 komadov. Tendencia mirna.

Budimpešta. Pšenica za april K 14.—, pšenica za oktober K 11'77, pšenica za maj K 13'84, rž za april 9'85, rž za oktober K 8'86, oves za april 7'60, oves za oktober K —, kornuza za maj 6'63, ogrščica za avgust 13'50.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 35'1/4 do K 36—, za jan.-marec K 36— do K 36'1/2. Tendencia: stalna.

Sladkor, Praga. Surovi sladkor prompt K 28'65, nova kampanja kron 24'75. — Tendencia trdna. Vreme: oblačno.

o II. narodna zbirka z dne 20. IX. 1909. — II. narodna zbirka, ki jo je priredil „Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju“ na dan obletnice smrti narodnih mučnikov je izpadla sledeče (svote v oklepajih pomenijo znesek, ki se je lani v dotičnem kraju nabral): Brežice 50 (10) K, Celje I. 90 (83) K, Celje II. 70'30 (72'60) kron, Celje III. 14'02 (107'60) K, Celje IV. 8 (11) K, Celje V. 55'30 (50) kron, Celje VI. 15 (13'40) K, Celje VII. 4'50

(20'50). Celje VIII. 71'30 (46) kron, Celje IX. — (30'20) K, Celje X. 27'40 (24'70) K, Celje XI. 4 (10) K, Gomilsko 21'70 (20'02) K, Grobelno 18 (—) kron, Hrastnik I. 14'30 (—) K, Hrastnik II. 80 (—) K, Kapele 38 (27) K, Kokarje 21 (9'50) K, Lembah 43'48 (50'90) K, Ljubljana 10 (—) K, Ljutomer 80 (50) K, Laško 85 (57) K, Moškanjci 13 (11) K, Muta 13'20 (—) K, Ormož 69'80 (88'13) K, Polzela 37 (61'90) K, Podgorje 3'80 (17'20), Podčetrtek 10 (—) K, Ptujski okoliš 136'40 (104) K, Rajhenburg 50 (—) K, Ruše 121 (64'94), Slov. Gradec 32 (33) K, Slov. Bistrica 35'30 (18'20) K, Sv. Rupert v Slov. Goricah 8'80 (—), Sveti Pavel pri Preboldu 32 (36) K, Sveti Lenart v Slov. Goricah 15 (—) K, Sv. Peter pod Svetimi Gorami 36'20 (—) kron, Sv. Anton v Slov. Gor. 17 (—) kron, Sv. Lovrenc na Dravskem polju 10'20 (—) K, Sv. Jurij ob juž. žel. 7'80 (38'50) K, Šmarje pri Jelšah 69 (108) K, Šoštanj 37'10 (27'90) K, Težarje 9'40 (—) kron, Trbovlje 24'60 (30'60) K, Varaždinske Toplice 40 (—) kron, Velika Nedelja 12 (4'80) K, Velenje 21 (27'20) K, Vransko 26 (30) kron, Griže 9 (23) K, Zidani most 21 (20), Žalec 54'50 (36'90) K, Sv. Jurij ob Ščavnici 30'78 (51) K, Rogaška Slatina 10 (37'05) K, Gradec VI. 30 (—) K, Sv. Marko nižje Ptuj 12'40 (—) K, Sevnica 28'80 (—) K, Žiče 2 (—) K, Sv. Lovrenc nad Mariborom 15'10 (—) K. Ničesar pa niso nabrali kraji, akoprav smo poslali v iste nabiralne pole: Bizeljsko, Bočna (lani 24'60 kron), Braslovce (8'67), Artiče pri Brežicah, Čadram - Oplotnica (10), Cven pri Ljutomeru (8), Dobova pri Brežicah (3), Dobrna pri Celju, Dramlje, Dobje-Planina, Dol pri Laškem trgu, Fram pri Mariboru (53'03), Gotovlje (5'40), Gornji grad, Gornja Radgona, Janževci vrh (25'30), Konjice (10) K, Kalobje, Kapela - Radinci, Ljubecne (2'40), Ljubno (2), Luče, Lehen pri Ribnici, Mala Nedelja, Makole (7'10), Maribor ob Dravi (tam se je nabiralo za slovensko šolo) (54), Mozirje, Marenberg (19'26), Nova cerkev (11'10), Negova, Polenshak pri Ptuj (12'85), Petrovce (100'36), Pišce, Prihova, Ponikva, Planina (23), Poljčane, Podsteda (16'60), Radgona (18'50), Roga-tec (30), Rečica na Paki (57'50), Račje (30), Sv. Lovrenc v Slov. Goricah, Sv. Barbara v Halozah, Sv. Peter v Sav. dolini (34'90), Središče (77'80), Sromlje pri Brežicah, Sv. Duh na Stari gori, Sv. Jur v Slov. Gor., Sv. Križ pri Slatini, Sv. Trojica v Slov. Goricah, Sv. Benedikt, Studenice (13'80), Št. Ilj v Slov. Goricah (3), Šmartno pri Slov. Gradcu (23'60), Šmartno pri Gornjem gradu, Sv. Jungerta, Šmartno v Rožni dolini, Vojnik (30'70), Videm, Vuze-nica, Vučja vas (15'10), Žreče. Imena posameznih darovalcev se letos ne bodo objavljala. Nabiralne pole pa si pregleda lahko vsak v Klubu napr. slov. akademikov v Celju (Nar. dom III./18.), od 2. do 3. ure pop. Klub daje radevolje tudi vsa pojasnila v zadevi narodne zbirke.

: Kontoristinja : Slovenka

z lepo pisavo se sprejme
tako j. — Mesečna plača
K 90' — Akceptirani go-
spodični se povrne vo-
žnja III. razred do Prage.
Ponudbe naj se pošiljajo
na Vydrovo tovarno hra-
nil Praga VIII.

12 5-1

Zagrebska tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena,
izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu
pravemu :Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom,
iz zagrebske tovarne.

ul. Kapa V. 1120, 5-0-1 V.

